

Υπόθεση C-472/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

25 Ιουλίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

21 Ιουνίου 2023

Ενάγουσα:

L. sp. z o.o.

Εναγομένη:

A.B.S.A.

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Σύμβαση καταναλωτικής πίστης – Τόκοι τους οποίους χρεώνει η τράπεζα όχι μόνο επί του αναληφθέντος κεφαλαίου αλλά και επί του κόστους της πίστωσης – Περίπτωση κατά την οποία το ετήσιο πραγματικό επιτόκιο θα ήταν χαμηλότερο από εκείνο που αναγράφεται στη σύμβαση, εάν ο τόκος χρεωνόταν μόνον επί του αναληφθέντος κεφαλαίου – Παράβαση της υποχρέωσης ενημέρωσης – Αξίωση του διαδόχου του δανειολήπτη όσον αφορά τους τόκους και το κόστος που συνδέεται με τη σύναψη της σύμβασης καταναλωτικής πίστης – Αναλογικότητα της κύρωσης βάσει της οποίας, σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης ενημέρωσης και ανεξαρτήτως του είδους της παράβασης, η πίστωση θεωρείται ότι δεν υπόκειται σε τόκους και έξοδα

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', της οδηγίας 2008/48/EK – Καταχρηστικός όρος σε σύμβαση καταναλωτικής πίστης – Παράβαση της υποχρέωσης ενημέρωσης σε περίπτωση κατά την οποία το συνολικό ετήσιο πραγματικό

επιτόκιο της πίστωσης που γνωστοποίησε ο πιστωτικός φορέας είναι υψηλότερο από εκείνο προκύπτει από τη δικαστική απόφαση βάσει της οποίας η συμβατική ρήτρα δεν είναι δεσμευτική – Άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια΄, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ – Αδυναμία του καταναλωτή να εξακριβώσει αν συντρέχει λόγος που δικαιολογεί αύξηση του ποσού των επιβαρύνσεων που συνδέονται με την εκτέλεση της σύμβασης – Ζήτημα αν είναι συμβατή με το άρθρο 23 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ η μοναδική κύρωση που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για την παράβαση, εκ μέρους του πιστωτικού φορέα, της υποχρέωσης ενημέρωσης και η οποία συνίσταται στο να θεωρείται ότι η πίστωση δεν υπόκειται σε τόκους και έξοδα

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ζ΄, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 6, 8 και 31 της ίδιας οδηγίας, την έννοια ότι συντρέχει παράβαση της υποχρέωσης ενημέρωσης που υπέχει ο πιστωτικός φορέας από τη διάταξη αυτή στην περίπτωση που, όταν μέρος των ρητρών της σύμβασης καταναλωτικής πίστης κρίνεται καταχρηστικό, το συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο της πίστωσης το οποίο γνωστοποίησε ο πιστωτικός φορέας κατά τη σύναψη της σύμβασης είναι υψηλότερο από εκείνο που προκύπτει αν γίνει δεκτό ότι ο καταχρηστικός συμβατικός όρος δεν είναι δεσμευτικός;
- 2) Έχει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια΄, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 6, 8 και 31 της ίδιας οδηγίας, την έννοια ότι αρκεί η παροχή στον καταναλωτή ενημέρωσης σχετικά με το πόσο συχνά, σε ποιες περιπτώσεις και έως ποιο ανώτατο ποσοστό μπορεί να αυξηθεί το ποσό των επιβαρύνσεων που συνδέονται με την εκτέλεση της σύμβασης, ακόμη και όταν ο καταναλωτής δεν μπορεί να εξακριβώσει αν συντρέχει τέτοια περίπτωση και αν η επιβάρυνση μπορεί, κατά συνέπεια, να διπλασιαστεί;
- 3) Έχει το άρθρο 23 της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 6, 8, 9 και 47 της ίδιας οδηγίας, την έννοια ότι αντιτίθεται σε διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες προβλέπουν μία μόνο κύρωση για την παράβαση της υποχρέωσης ενημέρωσης την οποία υπέχει ο πιστωτικός φορέας συνιστάμενη στο ότι η πίστωση δεν υπόκειται σε τόκους και έξοδα, ανεξαρτήτως της βαρύτητας

της παράβασης της εν λόγω υποχρέωσης και των επιπτώσεών της στην τυχόν απόφαση του καταναλωτή για τη σύναψη της σύμβασης;

Σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου

Οδηγία 2008/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου: αιτιολογικές σκέψεις: 6, 8, 9, 19, 31, 47· άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια', άρθρο 23.

Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές: άρθρο 6, παράγραφος 1.

Απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 2016, C-42/15, Home Credit Slovakia (EU:C:2016:842).

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Άρθρο 385¹, παράγραφοι 1 και 2, του kodeks cywilny (Αστικού Κώδικα):

«§ 1 Οι ρήτρες συμβάσεως συναπτόμενης με καταναλωτή οι οποίες δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ατομικής διαπραγματεύσεως δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή αν διαμορφώνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κατά τρόπο που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη και πλήττει σοβαρά τα συμφέροντά του (μη επιτρεπτές συμβατικές ρήτρες). Αυτό δεν ισχύει για ρήτρες που καθορίζουν τις κύριες παροχές των συμβαλλομένων μερών, ιδίως την τιμή ή την αμοιβή, εφόσον είναι διατυπωμένες με σαφήνεια.

§ 2 Στην περίπτωση που μια συμβατική ρήτρα δεν είναι δεσμευτική για τον καταναλωτή σύμφωνα με την παράγραφο 1, η σύμβαση παραμένει κατά τα λοιπά δεσμευτική για τα συμβαλλόμενα μέρη.»

Άρθρο 30, παράγραφος 1, σημεία 7 και 10, του ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (νόμου της 12ης Μαΐου 2011 περί καταναλωτικής πίστης):

«7. Με την επιφύλαξη των άρθρων 31 έως 33, η σύμβαση καταναλωτικής πίστης πρέπει να ορίζει το συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο και το συνολικό ποσό που οφείλεται από τον καταναλωτή, υπολογιζόμενο κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης καταναλωτικής πίστης· μνημονεύονται όλα τα τεκμήρια που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του επιτοκίου αυτού.

[...]

10. Με την επιφύλαξη των άρθρων 31 έως 33, η σύμβαση καταναλωτικής πίστης πρέπει να περιέχει πληροφορίες σχετικά με άλλα έξοδα που συνδέονται με τη σύμβαση καταναλωτικής πίστης τα οποία ο καταναλωτής πρέπει να καταβάλλει, ειδικότερα σχετικά με τις επιβαρύνσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων για την τήρηση λογαριασμού ή λογαριασμών στους οποίους καταχωρίζονται τόσο οι καταβολές όσο και οι αναλήψεις, και εκείνων που αφορούν τη χρήση μέσων πληρωμής τόσο για τις καταβολές όσο και για τις αναλήψεις, προμήθειες, περιθώρια και το κόστος παρεπόμενων παροχών, ιδίως ασφαλίσεων, εφόσον ο πιστωτικός φορέας τα γνωρίζει, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να προσαρμόζονται οι επιβαρύνσεις αυτές».

Άρθρο 45, παράγραφος 1, του *ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim* (νόμου της 12ης Μαΐου 2011 περί καταναλωτικής πίστης):

«Σε περίπτωση παράβασης, εκ μέρους του πιστωτικού φορέα, του άρθρου 29, παράγραφος 1, του άρθρου 30, παράγραφος 1, σημεία 1 έως 8, 10, 11, 14 έως 17, των άρθρων 31 έως 33, του άρθρου 33a και των άρθρων 36a έως 36c, ο καταναλωτής, αφού κοινοποιήσει στον πιστωτικό φορέα έγγραφη δήλωση, εξοφλεί την πίστωση χωρίς τόκους και άλλες επιβαρύνσεις οφειλόμενες στον πιστωτικό φορέα, σύμφωνα με το χρονικό πλαίσιο και τον τρόπο που ορίζονται στη σύμβαση».

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Ο D.K. συνήψε με την εναγομένη σύμβαση πίστωσης για το ποσό των 40 000 πολωνικών ζλότι (PLN). Το συνολικό πληρωτέο ποσό κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης ανερχόταν στα 64 878,45 PLN και περιελάμβανε το συνολικό ποσό της πίστωσης και το συνολικό κόστος της πίστωσης. Το συνολικό κόστος της πίστωσης αποτελούνταν από τόκους ποσού 19 985 PLN και από προμήθεια ποσού 4 893,38 PLN. Το πραγματικό ετήσιο επιτόκιο δανεισμού ορίστηκε στο 11,18 %.
- 2 Κατά τη σύμβαση, η τράπεζα χρεώνει επιβαρύνσεις και προμήθειες, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης και το τιμολόγιο επιβαρύνσεων και προμηθειών, για τις εργασίες που σχετίζονται με την εξυπηρέτηση του δανείου και την τροποποίηση των όρων της σύμβασης. Οι επιβαρύνσεις και οι προμήθειες μπορούν να αναπροσαρμόζονται εφόσον συντρέχει μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: μεταβολή των κατώτατων μισθών ή του επιπέδου των ακόλουθων δεικτών που δημοσιεύει η *Główny Urząd Statystyczny* (Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία, Πολωνία): πληθωρισμού, μέσης μηνιαίας αμοιβής στις επιχειρήσεις, μεταβολής των τιμών της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των διατραπεζικών συναλλαγών και των επιτοκίων που καθορίζει η *Narodowy Bank Polski* (Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας), μεταβολή των τιμών υπηρεσιών και εργασιών, τις οποίες εισπράττει η τράπεζα για τη διενέργεια συγκεκριμένων τραπεζικών και μη εργασιών, μεταβολή της έκτασης ή της μορφής των παρεχόμενων από την τράπεζα υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένης

της αλλαγής ή της προσθήκης νέων δυνατοτήτων στο πλαίσιο της παροχής συγκεκριμένου προϊόντος) κατά το μέτρο που οι μεταβολές αυτές επηρεάζουν το κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η τράπεζα για την εκτέλεση της σύμβασης, τροποποιήσεις των φορολογικών διατάξεων και/ή των λογιστικών κανόνων που εφαρμόζει η τράπεζα, κατά το μέτρο που οι τροποποιήσεις αυτές επηρεάζουν το κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η τράπεζα για την εκτέλεση της σύμβασης, μεταβολή ή έκδοση νέων δικαστικών αποφάσεων, αποφάσεων διοικητικών οργάνων, συστάσεων ή οδηγιών από τα αρμόδια όργανα, κατά το μέτρο που η μεταβολή ή η έκδοση επηρεάζει το κόστος με το οποίο επιβαρύνεται η τράπεζα για την εκτέλεση της σύμβασης.

- 3 Οι επιβαρύνσεις καθορίζονταν στο «Τιμολόγιο επιβαρύνσεων και προμηθειών της A.B.S.A. για ιδιώτες πελάτες». Ο πίνακας αυτός καθόριζε επιμέρους επιβαρύνσεις όπως έξοδα για την έκδοση τραπεζικής βεβαίωσης ή πιστοποιητικού και αντίγραφου κινήσεων του λογαριασμού του δανείου, και την αποστολή στον πελάτη επιστολών, συμπεριλαμβανομένων των οχλήσεων και των προσκλήσεων, οι οποίες αποστέλλονται συστημένες. Στο τιμολόγιο περιλαμβάνονταν επίσης εφάπαξ επιβαρύνσεις για την εκταμίευση του ποσού της πίστωσης, οι οποίες ήταν μη επαναλαμβανόμενες και δεν εισπράττονταν (το ποσό τους οριζόταν σε «0»), καθώς και επιβαρύνσεις για τη σύναψη τροποποιητικής συμφωνίας και για τη μη παραλαβή ζητηθέντων μετρητών σε ζλότι.
- 4 Προβλεπόταν επίσης μηχανισμός αύξησης του ποσού των επιβαρύνσεων, κατά τον οποίο η αναπροσαρμογή του ποσού των επιβαρύνσεων και των προμηθειών μπορεί να γίνεται το πολύ 4 φορές ανά έτος, οι επιβαρύνσεις και οι προμήθειες δεν επιτρέπεται να μειωθούν ή να αυξηθούν κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 200 % του μέχρι τότε ποσού της επιβάρυνσης ή της προμήθειας (με τον περιορισμό ότι αυτό δεν αφορά τις επιβαρύνσεις που είτε είναι νέες είτε ήταν μηδενικές), η αναπροσαρμογή του ποσού συγκεκριμένης επιβάρυνσης ή προμήθειας γίνεται το αργότερο 6 μήνες από το χρονικό σημείο συνδρομής των προϋποθέσεων για την αναπροσαρμογή αυτή, ο καθορισμός του συντελεστή επιβάρυνσης ή προμήθειας για εργασίες για τις οποίες η τράπεζα δεν χρέωνε επιβάρυνση ή προμήθεια ή ο καθορισμός του ποσού της επιβάρυνσης ή της προμήθειας για νέα προϊόντα ή υπηρεσίες γίνεται λαμβανομένου υπόψη του όγκου εργασίας που απαιτείται για την εκτέλεση της συγκεκριμένης εργασίας και το κόστος που επωμίζεται η τράπεζα.
- 5 Από τα ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι, κατά την εκτέλεση της σύμβασης πίστωσης, η τράπεζα χρέωνε τόκους υπολογιζόμενους όχι μόνο επί του ποσού που καταβλήθηκε απευθείας στον καταναλωτή, αλλά και επί του συνολικού κόστους της πίστωσης. Αν οι τόκοι υπολογίζονταν μόνο επί του συνολικού ποσού της πίστωσης, το πραγματικό ετήσιο επιτόκιο θα ήταν χαμηλότερο από εκείνο που αναγράφεται στη σύμβαση πίστωσης.
- 6 Ο D.K. μεταβίβασε στην L. sp. z o.o. όλες τις πιθανές αξιώσεις του έναντι του πιστωτικού φορέα, συμπεριλαμβανομένων και των αξιώσεων από την εφαρμογή

της προβλεπόμενης στο άρθρο 45 του νόμου περί καταναλωτικής πίστης κύρωσης της δωρεάν παροχής της πίστωσης.

- 7 Η L. sp. z o.o. ζητεί από την εναγομένη την καταβολή ποσού 12 905,80 PLN, πλέον των νόμιμων τόκων από την 29η Απριλίου 2021 έως και την εξόφληση, για κόστος και τόκους που συνδέονται με τη σύμβαση πίστωσης επικαλούμενη την κύρωση του άρθρου 45 του νόμου περί καταναλωτικής πίστης.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 8 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, κατά τη σύναψη της σύμβασης παραβιάστηκαν οι διατάξεις του νόμου σχετικά με την υποχρέωση ενημέρωσης [άρθρο 30, παράγραφος 1, σημείο 7, του νόμου περί καταναλωτικής πίστης, με το οποίο μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ζ΄, της οδηγίας 2008/48/EK], και σχετικά με το συνολικό πληρωτέο ποσό, διότι ο πιστωτικός φορέας υπολόγισε τους οφειλόμενους τόκους όχι μόνο επί του ποσού που τέθηκε στη διάθεση του δανειολήπτη, αλλά και επί του κόστους της πίστωσης. Η εναγομένη δεν προσδιόρισε επακριβώς τους όρους αύξησης των επιβαρύνσεων που σχετίζονται με τη σύμβαση πίστωσης [παράβαση του άρθρου 30, παράγραφος 1, σημείο 10, του νόμου περί καταναλωτικής πίστης, με το οποίο μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια΄, της οδηγίας 2008/48/EK].

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 9 Το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει ως προς το αν η παράβαση του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ζ΄, της οδηγίας 2008/48/EK, η οποία συνίσταται στην αναγραφή στη σύμβαση υψηλότερου ετήσιου πραγματικού επιτοκίου, και η παράβαση της υποχρέωσης πληροφόρησης την οποία προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια΄, της εν λόγω οδηγίας δικαιολογούν την εφαρμογή της κύρωσης που θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 23 της οδηγίας, η οποία συνίσταται στο να θεωρείται η πίστωση ως δωρεάν (ως μη υποκείμενη σε τόκους και άλλες επιβαρύνσεις) σύμφωνα με το άρθρο 45 του νόμου περί καταναλωτικής πίστης.
- 10 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η απλή απαρίθμηση των προϋποθέσεων αύξησης του ποσού των επιβαρύνσεων, καθώς και η περιγραφή των μηχανισμών αύξησής τους, αρκούν για να θεωρηθεί ότι έχει εκπληρωθεί η υποχρέωση ενημέρωσης. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η ανεπάρκεια των πληροφοριών συνιστά έλλειψη ενημέρωσης που δικαιολογεί την εφαρμογή της κύρωσης του άρθρου 45 του νόμου περί καταναλωτικής πίστης.
- 11 Οι αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν επίσης τον αναλογικό χαρακτήρα της κύρωσης η οποία μπορεί να εφαρμοστεί ανεξάρτητα από το είδος της παράβασης της υποχρέωσης ενημέρωσης και τις επιπτώσεις της παράβασης στην απόφαση του καταναλωτή για τη σύναψη της σύμβασης.

- 12 Το αιτούν δικαστήριο συµµερίζεται τις αµφιβολίες και τις εκτιµήσεις του αιτούντος δικαστηρίου στην υπόθεση C-678/22 η οποία εκκρεµεί ενώπιον του Δικαστηρίου και αφορά την καταχρηστικότητα συµβατικής ρήτρας που επιτρέπει τη χρέωση, εκ µέρους του πιστωτικού φορέα, τόκων όχι µόνο επί της αναληφθείσας πίστωσης, αλλά επίσης και επί του κόστους της πίστωσης. Εάν µια τέτοια ρήτρα θεωρηθεί ως καταχρηστική και, εποµένως, ανίσχυρη, θα πρέπει να συναχθεί το συµπέρασμα ότι το ετήσιο πραγµατικό επιτόκιο είναι χαµηλότερο από εκείνο που είχε αρχικά αναγραφεί στη σύµβαση.
- 13 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο εκτιµά ότι, µολονότι εν προκειµένω αναγράφηκαν στη σύµβαση καταναλωτικής πίστης αναληθείς πληροφορίες σχετικά µε το ετήσιο πραγµατικό επιτόκιο και, κατά συνέπεια, και σχετικά µε το συνολικό πληρωτέο από τον καταναλωτή ποσό, το γεγονός αυτό δεν µπορούσε να επηρεάσει πραγµατικά την απόφαση του καταναλωτή. Πράγµατι, µολονότι µια προσφορά στο πλαίσιο της οποίας θα αναγραφόταν χαµηλότερο συνολικό ετήσιο πραγµατικό επιτόκιο, θα µπορούσε να στερήσει από τον καταναλωτή τη δυνατότητα αυτή και να τον ωθήσει να συνάψει τη σύµβαση θεωρώντας ότι οι όροι της είναι ευνοϊκότεροι γι' αυτόν απ' ό, τι στην πραγµατικότητα, αυτό δεν ισχύει στην περίπτωση που ο πιστωτικός φορέας υπερεκτιµά το ύψος του επιτοκίου και, εποµένως, η προσφορά του είναι λιγότερο ελκυστική για τον καταναλωτή και δεν είναι ικανή να τον παρακινήσει να συνάψει τη σύµβαση.
- 14 Ως προς το ζήτηµα αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η αναληθής ενηµέρωση σχετικά µε το συνολικό ετήσιο πραγµατικό επιτόκιο, σε περίπτωση κατά την οποία δεν καθιστά την προσφορά του πιστωτικού φορέα πιο ελκυστική, µπορεί να εξοµοιωθεί µε έλλειψη ενηµέρωσης ή µε παράβαση της υποχρέωσης ενηµέρωσης η οποία να δικαιολογεί την εφαρµογή της κύρωσης. Πράγµατι, αφενός, ο καταναλωτής ενηµερώνεται ότι η οφειλή του είναι µεγαλύτερη από ό, τι στην πραγµατικότητα, και, αφετέρου, αυτό δεν µπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στη διαδικασία επιλογής της πρότασης την οποία θα αποδεχθεί ο καταναλωτής. Ταυτόχρονα, ο καταναλωτής έχει στη διάθεσή του νοµικά µέσα βάσει της οδηγίας σχετικά µε τις καταχρηστικές ρήτρες των συµβάσεων που συνάπτονται µε καταναλωτές, προκειµένου να προστατευθεί από τόκους που χρεώνονται αδικαιολόγητα.
- 15 Λαµβανοµένου υπόψη ότι σκοπός της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη δεν είναι αποκλειστικά η προστασία του καταναλωτή, αλλά επίσης και της κοινής αγοράς και η εναρµόνιση των όρων υπό τους οποίους οι πιστωτικοί φορείς ασκούν τη δραστηριότητά τους στην κοινή αγορά, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 6, 8 και 9 της οδηγίας 2008/48/EK, το αιτούν δικαστήριο εκτιµά ότι το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', έχει την έννοια ότι η παράβαση της υποχρέωσης ενηµέρωσης που αφορά την αναγραφή στη σύµβαση υψηλότερου συνολικού ετήσιου πραγµατικού επιτοκίου και, κατά συνέπεια, η αναγραφή σε αυτήν υψηλότερου συνολικού πληρωτέου ποσού δεν µπορεί να γίνει δεκτό ότι δικαιολογεί την εφαρµογή της κύρωσης του άρθρου 45, παράγραφος 1, του νόµου περί καταναλωτικής πίστης, µε το οποίο τίθεται σε εφαρµογή το άρθρο 23 της εν λόγω οδηγίας.

- 16 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η μνεία στη σύμβαση καταναλωτικής πίστης ως λόγου που δικαιολογεί την μεταβολή του ποσού των επιβαρύνσεων στοιχείων τα οποία αδυνατεί να εξακριβώσει ο καταναλωτής πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 30, παράγραφος 1, σημείο 10, του νόμου περί καταναλωτικής πίστης, το οποίο μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια', της οδηγίας 2008/48/ΕΚ. Ο καταναλωτής κατά τη σύναψη και στη συνέχεια την εκτέλεση της σύμβασης δεν γνωρίζει τις τιμές των υπηρεσιών τις οποίες εφαρμόζει η τράπεζα, ενώ η σύμβαση δεν επιβάλλει στον πιστωτικό φορέα την υποχρέωση να αναφέρει ποια επιμέρους στοιχεία του κόστους έχουν αυξηθεί και ποια είναι η σχέση μεταξύ των στοιχείων αυτών και της αύξησης της επιβάρυνσης. Ακόμη ευρύτερη είναι η αναφορά στις δικαστικές αποφάσεις οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν το κόστος εκτέλεσης της σύμβασης, δεδομένου ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι, λόγω της αναγνώρισης ορισμένων συμβατικών ρητρών ως μη επιτρεπτών, ο πιστωτικός φορέας θα επιβαρύνεται με υψηλότερο κόστος συνδεδεμένο με την εκτέλεση της σύμβασης, όπερ όμως δεν πρέπει να αποτελεί δικαιολογία για τη μετακύλιση του κόστους αυτού στον καταναλωτή.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν, υπό το πρίσμα του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο ια', της οδηγίας, η απαρίθμηση των λόγων για τους οποίους επιτρέπεται η αύξηση του ποσού των επιβαρύνσεων και η μνεία ορίου για κάθε επιμέρους αύξηση αρκούν προκειμένου να γίνει δεκτό ότι ο καταναλωτής έχει ενημερωθεί για τους κανόνες που διέπουν την αύξηση των επιβαρύνσεων που συνδέονται με τη συναφθείσα σύμβαση πίστωσης. Δεν αποτελεί εκπλήρωση της υποχρέωσης την οποία προβλέπει η προαναφερθείσα διάταξη η μνεία εκ μέρους του πιστωτικού φορέα λόγων που δικαιολογούν την αύξηση των επιβαρύνσεων αλλά των οποίων η συνδρομή δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί, χωρίς να προβλέπεται από τη σύμβαση η υποχρέωση επίκλησης τέτοιων λόγων και χωρίς εξάλλου να είναι δυνατόν να ελεγχθεί ο αντίκτυπος της συνδρομής κάθε συγκεκριμένου λόγου στο ύψος της επιβάρυνσης. Κατά τη γνώμη του αιτούντος δικαστηρίου, δεν φαίνεται να αρκεί η μνεία σε χωριστό έγγραφο απευθυνόμενο στον καταναλωτή ότι αναπροσαρμογή της επιβάρυνσης μπορεί να γίνει μόνο το πολύ 4 φορές ανά έτος και ότι υπάρχει ανώτατο όριο για κάθε επιμέρους αναπροσαρμογή. Μολονότι ο πιστωτικός φορέας διέλαβε στο κείμενο της σύμβασης τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να αυξηθούν οι επιβαρύνσεις, εντούτοις ο καταναλωτής κατ' ουσίαν δεν γνωρίζει ούτε έχει εγγυήσεις ότι θα ενημερωθεί για τη συνδρομή των προϋποθέσεων του συγκεκριμένου λόγου καθώς επίσης για το ότι εξ αυτού του λόγου αυξήθηκε το κόστος ώστε να δικαιολογείται η αναπροσαρμογή της επιβάρυνσης.
- 18 Το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλει αν μπορεί να γίνει δεκτό ότι είναι επαρκής από την άποψη των ενωσιακών κανόνων η πρόβλεψη από το εθνικό δίκαιο μίας μόνο κύρωσης ανεξάρτητα από το είδος της παράβασης που έχει σημειωθεί όσον αφορά τις πληροφορίες που περιέχονται στη σύμβαση πίστωσης. Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, είναι πιθανόν τα ζητήματα των επίμαχων επιβαρύνσεων, δεδομένου ότι είναι δευτερεύοντα και σχετίζονται με την τεχνική

εξυπηρέτηση του δανείου και ιδίως με τον μηχανισμό αύξησης ή κατάργησής τους, να μην είναι ουσιώδη για τον καταναλωτή κατά τη σύναψη της σύμβασης.

- 19 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν το άρθρο 23 της επίμαχης οδηγίας, ιδίως υπό το πρίσμα της υποχρέωσης αναλογικότητας της εφαρμοζόμενης κύρωσης, αντιτίθεται σε εθνικές ρυθμίσεις μεταφοράς της συγκεκριμένης διάταξης οι οποίες προβλέπουν μία μόνο κύρωση για την παράβαση της υποχρέωσης ενημέρωσης την οποία υπέχει ο πιστωτικός φορέας κατά τη σύναψη της σύμβασης, ανεξαρτήτως του είδους και της βαρύτητας της παράβασης της υποχρέωσης που επιβάλλουν οι κανόνες που μεταφέρουν την οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη. Σε περίπτωση που η κύρωση κριθεί δυσανάλογη, τίθεται το ζήτημα αν ο εθνικός δικαστής πρέπει να περιοριστεί στο να την αφήσει ανεφάρμοστη ή αν μπορεί να την εφαρμόσει εν μέρει.

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ